

Богдан БАЛКО

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АКАДЕМІЧНИЙ ТЕАТР ДЛЯ ДІТЕЙ ТА ЮНАЦТВА У КРАМАТОРСЬКУ

(Вистава “Зернохочище” Н. Ворожбит)

Вистава “Зернохочище” за однойменною п’єсою Наталії Ворожбит вже другий рік є візитною карткою Першого театру*. Постава львів’ян під орудою київського режисера Андрія Приходька збурила не лише Львів. Часто відгуки на цю виставу, яка висвітлює одну з найтрагічніших сторінок нашої історії – роки великого голодомору 1932–1933 рр. – були гостро дискусійними.

Вистава нікого не залишає байдужим. Вона жива, правдива, безкомпромісна, вдало вибудована режисером і талановито зіграна акторами. У листопаді 2016 р., “Зернохочище” їде на схід України, в Краматорськ, де ще зовсім недавно лунала канонада російсько-української війни. Театр готувався до цієї поїздки ретельно, як на великі гастролі. Маршрут нашого автобуса пролягав через Київ, Полтаву, Харків, Слов’янськ, Краматорськ. Усе більше віддаляючись від Львова, ми думали, як же зустріне Східна Україна нас, “західняків”. Мене в цій подорожі дуже потішила наша молодь: Н. Мазур, В. Василик, Д. Бартков, Н. Алексенко, Т. Алексеєнко, О. Трифонюк, В. Когут, О. Чешеров, М. Понзель, К. Расіна, а також середнє покоління акторів: О. Гапа, Л. Кузь, І. Дончук,

І. Гулюк. У нас у всьому відчувалася взаємоповага і допомога. Доки стало сил – сон та втома брали своє – мої колеги співали, придумували різноманітні ігри, отож дорога не була нудною. Гідним подивування стало сміливе рішення художнього керівника театру Ю. Мисака і його дружини актриси Л. Діденко взяти в цю подорож п’ятирічного сина Миколку. Хлопчик вніс багато позитиву в наш настрій.

У Києві ми “підхопили” та зустріли оплесками режисера А. Приходька, він же, як правдивий киянин, “прихопив” зі собою київський торт. Ніч в автобусі, навіть у комфортабельному, завжди випробування. Заздрю кожному, хто, стуливши повіки, одразу може заснути за будь-якої ситуації. Дехто з молодих акторів, постеливши собі карімат вздовж проходу в автобусі, заснув, як дитина в колисці. Зупинялись ми тільки біля заправних станцій, де можна було погрітись і перекусити.

Автобус стрімко проскочив околицю Харкова. Перші промені сонця, відбившись у водах Сіверського Дінця, розбудили на нашому шляху місто Ізюм. Тут мій батько служив у війську. Пам’ятаю, як він згадував мізерний солдатський пайок і голод 1946–47 рр.

* Нинішня назва театру від грудня 2016 р.

Сцена з вистави “Зернохосовище” Н. Ворожбит.
Режисер – Андрій Приходько, художник – Богдан Поліщук.
Перший український театр для дітей та юнацтва.

Вдивляюсь у будинки, вулички: люду майже не видно. Багато старої радянської забудови. Обабіч дороги сіріють монументи радянської доби.

Далі – Донецька область – Слов’янськ. Місто знакове в новітній історії України. Коротка зупинка перед блокпостом. Озброєні вояки з’ясовують, хто ми, звідки, і яка мета нашого приїзду. Дружній помах руки – і ми знову в дорозі. Зруйнований сепаратистами міст змушує весь транспорт з’їхати на об’їзну ґрунтову дорогу. На околицях Слов’янська багато озер, вільно плавають лебеді і качки. Містяни з цікавістю розглядають наш лайнер. Український прапор на будівлях тішить тут по-особливому. Зауважую, що українських назв крамниць, установ, вулиць дуже мало – майже все російською. Та все ж це українське місто, і воно – наше! Було і буде!

Нарешті мета нашої подорожі – Краматорськ. Місто поєднало в собі два слова: крам і назву місцевої ріки Торськ. Тут здавна процвітала торгівля най-

різноманітнішим крамом, і водні шляхи були завжди у великій пригоді. Водії, вміло маневруючи вулицями Краматорська, везуть нас до місця, де нам доведеться жити три дні і дві ночі. Скажу наперед: ми ще довго будемо під враженням гостинності тамтешніх мешканців і чітко продуманої організації нашої роботи. За містом нас зустріла казкова зона відпочинку із теплими і затишними кімнатами та красивим озером. Кому випало оселитись у дерев’яних будиночках, жартома згадуватимуть вимушене сусідство... польових мишок, які, зачувши тепло, без запрошення, безцеремонно вкладалися до ліжок. Нас смачно годували тричі на день, і як добре, що я заздалегідь передбачливо взяв з собою кільканадцять календариків з видами Львова. Отож кожен з нас як міг, віддячувався за гостинність нашим новим друзям. Прогулюючись містом, я побачив місце, де стояв раніше знесений пам’ятник Леніну: там майорів державний стяг. А ще мене дуже вразила земля на полях, що вже покрилася першими приморозками. Уявіть собі неозорий український степ від краю до краю, скиби зораної землі, чорні, як донецьке вугілля, великі, масні. Не віриться, що тут колись люди цілими селами помирали під час голодомору.

Окрім “Зернохосовища”, ми привезли вистави “Одкровення Іванки” та “Beautiful Карпати”. Діти радо й з цікавістю сприйняли їх. Та головною метою нашої поїздки все ж була презентація “Зернохосовища”. Велика сцена Палацу культури могла поглинути нашу сценографію, але тут знову чітко спрацював режисер А. Приходько. Правда, не обійшлося без непорозумінь. Адміністрація Палацу навідріз заперечувала, щоб ми запалювали свічку на сцені. Та все ж якось домовились... Загалом ми відчували, що до нас приглядаються і це, звичайно, зобов’язувало до толерантності. Прощались ми найкращими друзями.

За дві години до вистави на репетиції дуже забила ногу заслужена артистка України О. Гапа. Уже йшлося про те, щоб її замінити іншою актрисою, однак Ольга Євстахіївна виявила силу волі, вийшла на сцену та блискуче зіграла свою роль. Вистава пройшла добре. Можливо, хтось скаже: самі себе хвалять. Та, повірте, за 1200 кілометрів від Львова ми не могли собі дозволити грати у півсили. Кожен актор, робітники сцени, освітлювачі, костюмери, радист відчували велику відповідальність. На початку вистави, як нам потім сказали, із зали вийшло добрий десяток глядачів, гнівно обговорюючи побачене і почуте. У них своє розуміння історії, і нема на те ради. Ми й не сподівались на аншлаг, але заповненість залу вражала. Особливо приємно було бачити наших вояків в армійських камуфляжах. В антракті з нами активно спілкувалися військові журналісти.

Найцікавіше було по закінченні вистави. Після тривалих оплесків, вигуків “Слава Україні!”, “Слава

нації!”, “Схід і Захід – разом!” більшість глядачів залишилися у залі, щоб познайомитись, поговорити з акторами, режисером, працівниками театру. Всюди ми бачили прихильні обличчя, рукостискання, обійми, сльози і квіти, квіти, квіти...

З обох боків неначе прорвалася гребля людських емоцій, почуттів, запитань і дискусій на найактуальніші виклики сьогодення. Як влучно сказав один із глядачів: “Завтра новина про вашу виставу збудить усе місто!” На прохання волонтерів було записано відеопривітання нашим воїнам-захисникам. Отож зустріч з українською громадою Краматорська переконливо довела усім, що приїхали ми сюди не даремно. Нас тут чекали, виглядали, сподівалися наші люди, щиро залюблені у мистецтво, в рідне слово, Україну.

Зворотній шлях додому був непростий. Погода змінилась до невпізнання. Столичний глядач ще аплодував нашій казці “Маленька Баба Яга”, а дороги вже рясно вкривав лапятий сніг. Від Києва до Львова нас оточували суцільні замети. Але – дякувати нашим суперводіям – вони в надскладних умовах привезли нас живими і здоровими до рідного Львова.

*Львів – Краматорськ,
10-12 листопада 2016 р.*

*Сцени з вистави “Зерноховище” Н. Ворожбит.
Режисер – Андрій Приходько, художник – Богдан Поліщук.
Перший український театр для дітей та юнацтва.*

